

KOIVISTON viesti

Nro 1 Tammikuu 2023

Koivistolaisten kotiseutulehti vuodesta 1944 lähtien

Hiihtoa koivistolaiset helmat hulmuten

Loppiaishihtona järjestetty kansallispukujen tuuletus kokosi parikymmentä hiihtäjää Asikkalan kotiseutumuseolle.

Ina Ruokolainen

Riikka Salokannel

Nämä hiihdot oli järjestetty Asikkala-opas Leena Lehtisen ideomana. Vastaavia kansallispukuhiihtoja on järjestetty eripuolilla Suomea Kalevalaisten Naisten organisoimina. Mikkelin Kalevalaiset ovat puolestaan järjestämässä tilaisuutta, jossa pohditaan, miten Kalevala on vaikuttanut hiihtoon. Erkki Vettenniemi on paneutunut asiaan. Koko jääkauden jälkeisen Suomen asuttamisen ajan hiihto on ollut ja on keskeinen osa suomalaista kulttuuria ja talvea.

Asikkalan museon peltoladulla hulmahtelivat myös kahden koivistolaispuvun hel-

mat. Riikka Salokannel ja Ina Ruokolainen olivat pukeutuneet sukujuuriensa mukaisiin pukuihin. Iinan varustus oli nykyaikaa, luisteluskukset ja kaulalla putkihuivi, jossa Koiviston kansallispuvun kuviot. Riikka puolestaan oli sujauttanut huopalapikkaittensa kärjet yli satavuotiaiden suksien nahkaremmien alle. Lähes samantyyppisillä suksilla, huopikkaissa ja hameessa hiihti myös kuvan Hilma Kaukiainen vuonna 1933 Koivistolla.

Hiihto on ollut Koivistolla mieluista talviharrastus. Lumisina talvina se on ollut luonteva tapa siirtyä paikasta toiseen. Urheiluseurojen ja yhdistysten

toimintaan hiihto kuului oleellisena osana. Karjalan urheilukirjan mukaan 1892 Koiviston Nuorisoseura oli ottanut urheilun toimintamuodokseen. Vuosisadan alussa seuran yhteydessä oli toiminut miltei itsenäisenä osastona urheiluseura, jonka jäseniksi otettiin vain luotettuja kansalaisia. Seuran ohjelmassa oli hiihto, ampuminen ja maastoilu. Viipurin SVUL-piirin jäsenistöön merkittiin ensimmäinen koivistolainen seura Saarenpojat vuonna 1913.

Koiviston Urheilijat perustettiin vuonna 1921. Sekä hiihdossa, että yleisurheilussa oli koivistolaisten osuus ollut sangen merkittävä. "Nimet

Koiviston Urheilijat perustettiin vuonna 1921.

Kurki ja Hoikkala esiintyivät kärkipäässä, oli sitten kysymyksessä Viipurin sk.piirin tai Etelä-Karjalan Ns.-piirin mestaruushiihdoista".

jatkuu sivulla 5

Puusukset, nahkaremmat ja huopikkaat, hame, karvahattu ja rukkaset -hiihtomuotia Koiviston Penttilästä v.1933. Kuvan Hilma-siskostaan on ottanut Armas Johannes Kaukiainen.

Riikka Salokannel
Päätoimittaja

Seukkojen kokoontumisajat

Juhlapyhien aikaan oli hyvä kokoontua yhteen suvun ja perheen kanssa erilaisin kokoonpanoin. Meitä sattui vähän yllättäen saman pöydän ääreen kolme serkusta perheineen. Siinä kun sitten koitimme selvittää lapsille sukulaissuhteita, kuka on serkku ja pikkuserkku ja kuinka isomummola voi olla yhteinen, vaikka lähes vieraita ihmisiä olivat lapset toisilleen. Siinä vaiheessa, kun totesimme, että juhlataloa oli rakentamassa ollut pikkuserkkujamme, saimme viimeisenkin tipautettua kärryiltä.

Sukututkija Hannu Seppinen on todella ansiokkaasti ja asiantuntevasti paneutunut koivistolaisten sukujen historiaan. Kun hän esitteli lukuina omia ja vanhempiensa serkkuja ja pikkuserkkuja, heräsi ajatus, että olisipa todella hienoa tietää, että kuinka paljon niitä seukkoja itsellä oikein onkaan. Vain hetki toiveen jälkeen kilahti postilaatikkooni kaksi sukukoostetta. Toisessa oli kaksi sivua, jossa omat serkkuni ja pikkuserkkuni, toisessa vastaava viisisivuinen kooste koivistolaisen äitini sisarusista, serkuista ja pikkuserkuista.

Jos meitä on kolme sisarusta, on äidinpuolen serkkuja 10 ja pikkuserkkuja 41. Tämä määrä sukulaisia on vielä tunnettavissa. Mutta äitini kahdeksan hengen sisarusparvella on yhteensä 26 serkkua ja 110 pikkuserkkua. Ajattelin, että ihan mahdoton määrä tuntea. Mutta kun katselin nimiä läpi, oli suurin osa tuttuja nimiä, vähintäänkin tuttuja sukunimiä, niin tätieni puheista, sukujuhlilta kuin Koivisto-juhliinkin. Mikä upea juttu onkaan, että Koivisto-juhlia on järjestetty ja järjestetään edelleen.

Paitsi että juhla on pitäjäjuhla ovat ne yksi suuri sukukokous, missä voi konkreettisesti tuntea kuuluvansa joukkoon. Itsekin viimekesänä Mäntsälässä trefasimme ensikertaa kunnolla Salla -pikkuserkkuni kanssa.

Tuon serkkulistan saatuani tein yhden uudenvuoden lupauksen. Aion tavalla tai toisella olla yhteydessä jokaiseen pikkuserkkuni. Jos vaikka kokoontuisimme yhteen ensikesän Koivisto-juhliilla Perniössä. Ideaa saa vapaasti lainata. Voisiko koko juhlien temana olla seukkojen kokoontumisajat?

Hartaast'

Uutta elämää kohden

Jouko Vesala, rovasti, psykoterapeutti

Vuodenvaihe on ajankohta, jolloin tarkastelemme mennyttä ja suuntaamme katseemme tulevaisuuteen. Tämä on terveellistä pohdintaa itse kullekin meistä.

Saksalainen filosofi Heidegger sanoi, että ihmiselämä on "Sein zum Tode", kuolemaan kohti suuntautunutta olemista. Tämä ajatus on ymmärrettävää, mutta samalla hyvin lohdutonta.

Jumala avaa elämäämme toisenlaisen näkökulman. Ihmiselämä on "Sein zum Leben" elämää kohti suuntautunutta olemista. Vaikka elämme kuoleman varjon maassa, niin kuljemme kohti elämää – iankaikkista elämää.

Jumala on luonut elämän, eikä tahdo, että se kerran häviää taivaan avaruuksiin. Juuri vietämämme joulukertoo, että Jumala lähetti Poikansa Jeesuksen syntymään ihmiseksi. Jeesus tuo meille ilosanoma Jumalan pelastavasta rakkaudesta.

Me saamme tarkastella mennyttä vuotta ja laajemmin mennyttä elämäämme. Se sisältää monenlaisia vaiheita: iloa ja onnea, surua ja kipua. Monia asioita jättäisimme tekemättä, jos saisimme uuden mahdollisuuden. Menneen vuoden saamme tuoda Jumalan eteen ja pyytää Häneltä anteeksiantamusta.

Uuteen vuoteen saamme lähteä rohkeasti ja luottavaisella mielellä. Me olemme matkalla kohti elämää. Kuten Jumala meille vakuuttaa:

"Minulle on omat suunnitelmani teitä varten, sanoo Herra. Minun ajatukseni ovat rauhan eivätkä tuhon ajatuksia: minä annan teille tulevaisuuden ja toivon."

Rakkaamme

Raija Aulikki
SUOKAS

o.s. Rousku

s. 24.04.1935 Koivisto, Maksalahti
k. 13.11.2022 Hamina

Kiittäen ja kaivaten
Risto perheineen
Riku perheineen
Leena-sisko perheineen
sukulaiset ja ystävät

*Me kutsumme häntä,
mutta hän ei käänny enää.
Hän on matkalla lapsuutensa metsiin,
sinisen kukun ja
kultaisen syksyn maahan.
Siellä laulavat toisenlaiset linnut.*

-Sirkka Turcka-

Rakkaamme siunattiin Haminan Ristiniemen kappelissa
17.12.2022 läheisten saattamana. Lämmin kiitos osanotosta.

Isä ja pappa
Maanviljelijä

Alvar Petter
KOKKALA

s. 9.2.1928 Koivisto, Patala
k. 4.12.2022 Virolahti

*Kertokaa Karjalaan liitävät linnut,
kumpuni kukilta kuiskaus tää.
Polkuni vaikka kauaksi kulki,
Karjalan sineen sieluni jää.*

Lämmöllä muistaen

Lapset
Lastenlapset
Lastenlastenlapset
Lastenlastenlastenlapset
Sukulaiset ja ystävät

Rakkaamme on siunattu ja saatettu haudan
lepoon 31.12. läheisten läsnäollessa.
Lämmin kiitos osanotosta.

KOIVISTON viesti

ISSN 0780-1289

KUSTANTAJA:

Suomen Koivisto-Seura r.y.

Jäsenlehti. Lehti jaetaan aina
kuluvaan kuun loppupuolella.

Lehteen tarkoitettujen ilmoitusma-
teriaalin tulee olla toimituksessa
viimeistään lehden ilmestymistä
edeltävän kuun lopussa.

Toimitus ei vastaa sille
lähetetystä materiaalista. Lehden
vastuu ilmoituksista rajoittuu
ilmoitushintaan.

Kirjoittajat vastaavat tekstien sisällön
oikeellisuudesta ja toimittamiensa
kuvien käyttöoikeuksista.

Toimitus voi tarvittaessa lyhentää tai
muokata sille toimitettua aineistoa.

Liikeilmoitukset 50 snt/pmm
Kuolinilmoitukset 34 snt/pmm

Aineisto mieluiten digitaalisena:

studio@ramitoivonen.fi

Muussa tapauksessa aineistot
toimitetaan osoitteeseen:

Koiviston Viesti,

Riihelänkatu 28, 15810 Lahti

Aineisto palautetaan vain jos mukana

on postimerkillä varustettu

palautuskuori osoitteeseen.

Koiviston Viesti toimitus, 0400 780 398

**Jäsenasiat, tilaukset, osoite-
ym. muutokset:**

Aina kirjallisena, mieluiten

sähköpostitse Koivisto-Seura ry:n

varapuheenjohtajalle

katarina.hovi@gmail.com

Tilauksia ei tarvitse uusia.

Seuran jäsenmaksu 39 e, sisältää
vuoden jäsenlehdet.

Jäsenlehteen postituksesta Pohjois-
maihin veloitetaan +3 e/vuosi ja

muualle Eurooppaan +8 e/vuosi.

Pankkiyhteys:

Nordea FI46 1091 3000 3058 80

Päätoimittaja

Riikka Salokannel, 044 231 2422

Koiviston.viesti@gmail.com

Kuvatoimitus ja taitto

Rami Tolvonon, 0400 780 398

– Puheenjohtajalt' itseltää –

Nuutinpäivä korjasi joulun pois

Nuutinpäivään 13.1 loppui virallisesti joulunaika. Nuutinpäivänä muistetaan kahta tanskalaista suojelepyhimystä. Perinne on tullut Suomeen Tanskasta.

Alun perin nuuttipukkina kiertäminen oli nuorten miesten perinne. He pukeutuivat esimerkiksi vanhaan käännettyyn turkkiin sekä pitivät päässään sarvia ja tuohista tai nahkaista naamaria. Nuuttipukit mekastivat ja kiersivät talosta toiseen joulupyhistä jäänyttä olutta tai ruokaa vaatien. Myös raha kelpasi. Vaikka nuuttipukkeja pelättiin, heidät kuitenkin päästettiin sisään. Mikäli nuuttipukille ei annettu olutta, he saattoivat tehdä jotakin vahinkoa.

Sotien jälkeen nuuttipukkiperinne muuttui ja nykyään sitä jatkavat lapset. He pukeutuvat naamiais- tai fantasia-asuun ja kiertävät ovelta ovelle kysymässä "saavatko nuuttipukit laulaa?". Tämän jälkeen he esittävät jonkin laulun tai lorun. Palkkioksi nuuttipukeille on tapana antaa makeisia.

Nuuttipukkiperinne on Suomessa säilynyt lähinnä vain Lounais-Suomessa. Erityisesti Satakunta ja Vakka-Suomi ovat alueita, jossa nuuttipukit kiertävät edelleen. Perinne elää myös joissakin osissa Pirkanmaata sekä Etelä-Pohjanmaata.

Juhla-ajan jälkeen työt on jo aloitettu myös seuran johdossa. Johtokunnan ensimmäistä kokousta Porvoossa 21.1. on valmisteltu ja myös tilinpäätökseen tarvittavaa materiaalia.

Vuosikokouksen ja talv juhlan aika ja paikka ilmoitetaan seuraavassa lehdessä.

Kesän Koivisto-juhlat järjestetään Perniössä sunnuntaina 30.7. Juhlat alkavat klo 10 jumalanpalveluksella Perniön kirkossa. Seppelten laskun jälkeen juhla jatkuu Perniön kirkonkylän koululla.

Karjalanhautausmaat.fi -sivusto on avattu, joten käykää tutustumassa siellä Koiviston siviilihautausmaihin. On mahdollista vielä lisätä tietoja ja kuvia sivustolle, jos niitä löytyy. Tarvittaessa yhteydenotto minuun.

Suuri kiitos kaikille, jotka menneenä vuonna teitte työtä koivistolaisuuden hyväksi. Suuri kiitos myös kaikille jäsenillemme, jotka mahdollistatte Koivisto-Seuran toiminnan.

Oikein hyvää alkanutta vuotta kaikille!

Eija Tuominen

Muistojen joulut

Juuri oli valon juhlan aika, joulun taikaa. Muistoissa riennän lapsuuteni jouluihin, niitten kauniisiin tunnelmiin.

Joulujuhlaa äiti innolla valmisteli, pipareita ja torttujen paisteli.

Perunoita, lanttujua kuorittiin, niistä maistuvat laatikot tehtiin.

Lapsena mietin, mitähän joulupukki tuo, tuleeko ollenkaan

vai jättääkö lahjat eteiseen vaan?

Minua perheen isä pyysi mukaansa sopivaa kuusta metsästä katsomaan, se kannettiin eteiseen sulamaan. Sitten oli koristelun aika hopeanauboineen, lippuineen, sekä elävine kynttilätulineen.

Se mieluinen työ oli meille lapsille ja kaunista kuusta vanhemmat ihailen katseli.

Jouluaatto hämärtyi, kuu ja tähdet syttyi loistamaan. Sinisessä maisemassa, kuunvalossa oli sadunhohteista taikaa,

muistoissa ihanaa aikaa. Äiti tulee ja pyytää tyttöjä kanssaan joulusaunaan, kynttilänvalossa, se tyttöjen saunailta aina muistoissa.

Käymme puhtaina jouluaterialle, lahjat on tuotu kuusen alle. Äidin jouluruuat vertaansa vailla, ei niitä voisi-kaan ilman olla.

Seuraa jouluaaton kohokohta, äiti palaa tupaan mukanaan Raamattu. Joka joulu ollaan jouluevankeliumi luettu. Se on meidän lasten tärkeä tehtävä.

Seimenlapsi, lahjoista parhain, se meille opetettiin varhain.

Kysyy äiti: "minkä lahjan annatte Seimenlapselle?"

Luvataan, ollaan kilttejä ja äitiä autetaan, sekä muistetaan rukoilla Taivaan Isää, niin Hän siunaa meitä lisää.

Sitten on maallisten lahjojen vuoro, Ei niitä ole mikaan vuori.

Sukkia, lapasia, Fazerin parhaita – karkkeja. Kerran sain nukan ihanan, ei sen kauneutta voi unohtaa.

Kun on kulunut vuotta monta noista ajoista, muistoista niin kalliista, mieltii, mikä onkaan tärkeintä.

Joulun rauha, kiitollisuus kaikesta hyvästä.

Perhe ja ystävät ympärillä, vain sillä on väliä.

Joulun todellinen sanoma olkoon aina meille aarteena.

Irja Erlamo

Rakkaamme

**Saimi Ellen Sanelma
SOLA**

os. Ketonen

s. 29.10.1930 Koivisto, Piisaari
k. 15.10.2022 Rymättylä

*Koivisto, Koivisto, kaunis on Koivisto
sinisen salmen rannalla.
Siellä mie synnyin, lapsena leikin
rannalla bietikkosannalla.*

*Koivisto, Koivisto, tuuli jos viekin
purteni suureen maailmaan.
Koiviston rantaa, merta ja santaa
unboita mie en milloinkaan.*

K.T Mannonen

Kiitollisuudella muistaen

Omaisat

Siunaus toimitettu.
Lämmin kiitos osanotosta

Serkkumme ja ystävämme

**Kari Anttoni
KAUKIAINEN**

s. 10.7.1949 Helsinki
k. 6.11.2022 Helsinki

Kaivaten ja muistoa kunnioittaen
sukulaiset ja ystävät

*Väsyleneä silmät suljit,
siihen hiljaa nukahdit.
Yli rajan silloin kuljit,
rauhan rannan saavutit.*

Siunaus toimitettu läheisten läsnä ollessa.
Lämmin kiitos osanotosta.

**Suomen
Koivisto-Seura ry**
Perustettu 1948

Toimii Koivistolaisten yhdyssiteenä
- järjestää kotiseututilaisuuksia
- harjoittaa julkaisu toimintaa
- suorittaa kotiseutukulttuuriin liit-
tyvää kokoamista ja tallentamista.

www.koivistolaiset.net

Puheenjohtaja, Eija Tuominen
Rauhankatu 14 a B 16, 20100 Turku
0400 244 290, tuominee@gmail.com
Varapuheenjohtaja, jäsenasiat:
Katarina Hovi
Kavallinpelto 6, 02710 Espoo
050 482 1240, katarina.hovi@gmail.com
Sihteeri, Jorma Kallonen
Koivukuja 23, 21530 Paimio
p. 0400 834 723, jorma.kallonen@nic.fi
Taloudenhoito,
Karjalan Tilikeskus/Patrikainen

Ratakatu 47, 53100 Lappeenranta
p. 05 544 8850
Perinnetoimikunta, Jorma Simola pj.
Proomukatu 6 A 14, 15140 Lahti
p. 040 564 9341
Taidetoimikunta, Marke Hongisto pj.
Hiekkalaiturinraitti 12A 4, 00980 Helsinki
p. 050 539 8693, mhongist@gmail.com
Johtokunta:
Matti Agge, Parainen. 040 536 7701
varajäsen Hanna Silfver, Kaarina

Ritva Ratia-Ahtiainen Lahti. 044 377 7201
varajäsen Raila Hiltunen, Mäntsälä
Jorma Jack, Kotka. 050 061 9482
varajäsen Maarit Raninen, Lammi
Esko Kaukiainen, Tuusula. 0400 800 752
varajäsen Merja Lapila, Helsinki
Jukka Ratia, Mäntsälä. 050 097 8206
varajäsen Jorma Simola, Lahti
Tiina Torckeli-Pitkäranta, Kemiö.
045 126 6286, varajäsen Leea Helkiö, Salo
Riikka Salokannel, Lahti. 044 231 2422
varajäsen Tuula Ruskeepää, Pornainen

Hannu Seppinen, Turku. 040 703 1244
varajäsen Tuula Agge, Parainen
Koiviston myyntituotteet Seija Jaakkola
041 3184614, seijam.jaakkola@saunalahti.fi
Koivisto-säätiö:
Hallituksen pj. Veli Sainio,
050 505 6676, veli.sainio@kolumbus.fi
Hallituksen varapj. Sari Piela,
050 431 2564, sari.piela@gmail.com.
Asiamies Anne Markkanen,
0400 687 717, Koivistosaaio@gmail.com

Turun ja Ympäristön Koivistolaiset viettivät joulujuhlaa 4.12.2022

Noin 50 yhdistyksemme jäsentä oli saapunut viettämään perinteistä joulujuhlaa Turun Karjalataloon.

Teksti Eija Tuominen

Kuvat Janne Lahtinen ja Eija Tuominen

Jaalamiehet valloittivat taas lauluillaan. Heimo Pulli kertoi joulun vietosta Rymättylän Pakinaisissa. Heimon lapsuudessa joulun viettoon kuului pitkälti samoja ruokia ja tapoja kuin Koivistolla. Tietysti myös joulupukin vierailu ilahdutti meitä. Mainiona joulupukkina toimi Eero Ahtikari kuten monena vuonna aikaisemminkin.

Onnittelimme kukkasin kuluneen vuoden aikana 80, 85 ja 90 vuotta täyttäneitä jäseniämme. Sirkku Miiluniemi sai Suomen Koivisto-Seuran myöntämän hopeisen ansiomerkin. Sirkku toimii yhdistyksemme kirjanpitäjänä ja taloudenhoitajana sekä mm. Jaalamiehien säästäjänä.

Luin juhlassa seuraavan vanhasta Koiviston Viestistä löytämäni, nimimerkki Inkerin kirjoittaman, hienon muistelun viimeisestä joulukirkosta Koivistolla vuonna 1943.

Juhlaväkeä Turussa.

Koiviston kirkko sota-aikana. Eija Tuomisen arkisto.

Viimeinen joulukirkkomme

Suuri joukko tummiin ja harmaitiin pukeutuneita ihmisiä vaeltaa hiljaisina pitkin aamuvarhaisen pimeitä teitä monelta suunnalta. Ei tuiki kynttilöitä ikkunoilla, kuten ennen, ei ole montaakaan ikkunaa tien varsilla. Ei helise kulkunen, ei ole hevosiakaan. Ne ovat siellä jossakin. missä miehet ja naisetkin.

Sataa kylmää tihkua, joka tunkeutuu ohuiden vaatteiden läpi ja väriseyttää. Tiet ovat jäiset, iljanteiset. Ei kuulu montaakaan

sanaa kulkijoiden joukosta. Kailkilla on sama päämäärä, omaan joulukirkkoon. Eivät kaitu kellot joulurauhaa ja kutsua temppeliin. Kelloja ei ole. Eivät näytä ilman-suuntia korkeiden tornien ristit, ne on revitty alas. On sotajoulu Koivistolla 1943.

Olemme palanneet harvalukuisina kotiseudullemme. Ei ollut monellakaan mihin palata. Jossakin oli jäljellä rikkoutunut sauna, kellar, lato tai paja. Uudisrakennuksia

tehtiin kovalla kiireellä yötä päivää.

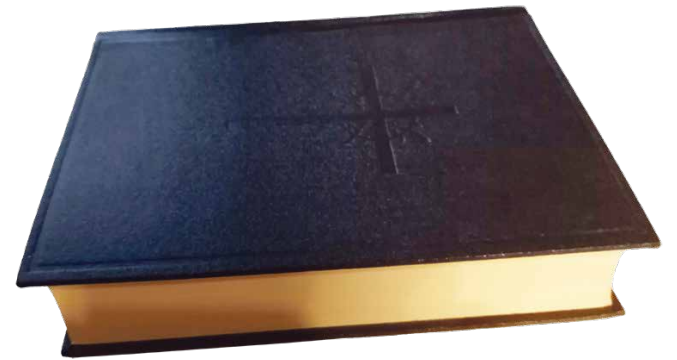
Nyt oli kuitenkin jouluaamu, kello oli kuusi. Avara kivikirkkomme oli tarkoin puhdistettu hevosten ulosteista ja muusta liasta, penkit kannettu ulkoa sisälle. Rikottuihin ikkunoihin oli kiinnitetty pahvia ja saarnastuoli nostettu paikoilleen. Tuhotulle urkuparvelle oli jostain saatu urkuharmoni. Keskellä kirkon katosta riippui suuri rykelmä pallovalaisimia, ne eivät olleet omia, mutta saivat kelvata. Iki-

ihanat kristallikruunut olivat vielä evakossa.

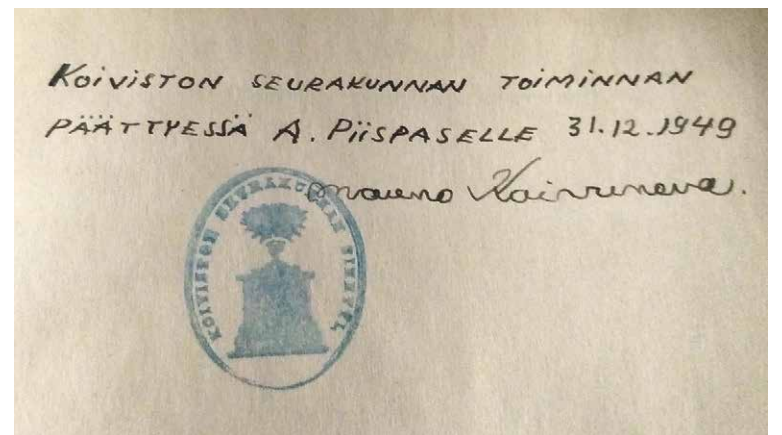
Kirkko täyttyi ääriään myöten koivistolaisista, lotista ja sotilaista. Jokaisen katse kiersi varmaan ympäri runneltua kirkkoa ja pysähtyi aina uudelleen alttarin yläpuolelle rakennettuun suureen havuristiin ja alttarin vasemmalle puolelle pystytettyyn joulukuuseen, jossa oli muutamia sähkökynttilöitä.

Rovasti Koivuneva luki jouluevankeliumin: "Teille on tänään

syntynyt Vapahtaja, joka on Kristus, Herra". Ei tuo sanoma ollut milloinkaan kuulunut siltä kuin juuri nyt, hädän, tuskan, epätoivon keskellä! Jouluvirsi kajahti voimallisena. Sen säveliin hävisi säästys urkuparvelta, viholliskoneiden kumu taivaalta ja tykkien jyske Kannakselta. Oli joulukuu, Jeesuksen syntymäjuhla. Oli Koiviston kirkon ja koivistolaisten viimeinen joulukuu omassa kirkossa. Ei tuntunut kylmä, ei kosteus. Oli sanomattoman hyvä olla!

Koiviston seurakunnan Raamattu.

Lahjoituskirjoitus ja Koiviston seurakunnan sinetti.

Henry Mäkeläinen 90 vuotta ja aiskello.

Unto Jack 90 vuotta, Jaalamiesten johtaja.

Oli kunnia saada lukea jouluevankeliumi tästä Koiviston seurakunnan entisestä Raamatusta Turussa koivistolaisten joulujuhlissa 2022.

Kertomuksen luettuani Saarenpäässä syntynyt, kesällä 90 vuotta täyttänyt Henry Mäkeläinen nosti kätensä ylös ja kysyi: ”Onko täällä joku muu kuin minä, joka oli tuolloin joulukirkossa Koivistolla”. Ei ollut.

Henry muisteli myös, kuinka isä Koivistolle takaisin lähtiessä v. 1942 oli ostanut Turusta vossikkahevosen. Tämän saman hevosen kyydissä aiskellon iloisesti kilistessä Henryn matka myös taittui

kotisaaresta Saarenpäästä joulukirkkoon 1943.

Henry on lahjoittanut aiskellon Turun ja Ympäristön Koivistolaisille ja se on toisinaan käytössä Jaalamiesten esityksissä.

Kirkkoisäntä Adolf Piispasen perikunta on lahjoittanut Koivisto-Seuralle kuvassa olevan Koiviston seurakunnan Raamatun. Koiviston vt. kirkkoherra Mauno Koivuneva oli lahjoittanut Raamatun monta vuotta Koiviston kirkkoisäntänä toimineelle Adolf Piispaselle, kun Koiviston seurakunta lakkautettiin v. 1949. Sain historiallisen Raamatun haltuuni seuran edelliseltä puheenjohtajalta ja säilytän sitä nyt puheenjohtajakauteni.

Oli kunnia saada lukea jouluevankeliumi tästä Koiviston seurakunnan entisestä Raamatusta Turussa koivistolaisten joulujuhlissa 2022.

Lopuksi kunnioitimme juuri poismennyttä lähes 100 vuoden ikään ehtinyttä jäsentämme Hannes Pullia, joka oli mm. monet vuodet säestänyt Jaalamiehiä. Jaalamiehet kajauttivat komeasti kaikkia liikuttaneen Veteraanilaulun poismenneelle ystäväilleen.

...Hiihtoa koivistolaiset helmat hulmuten

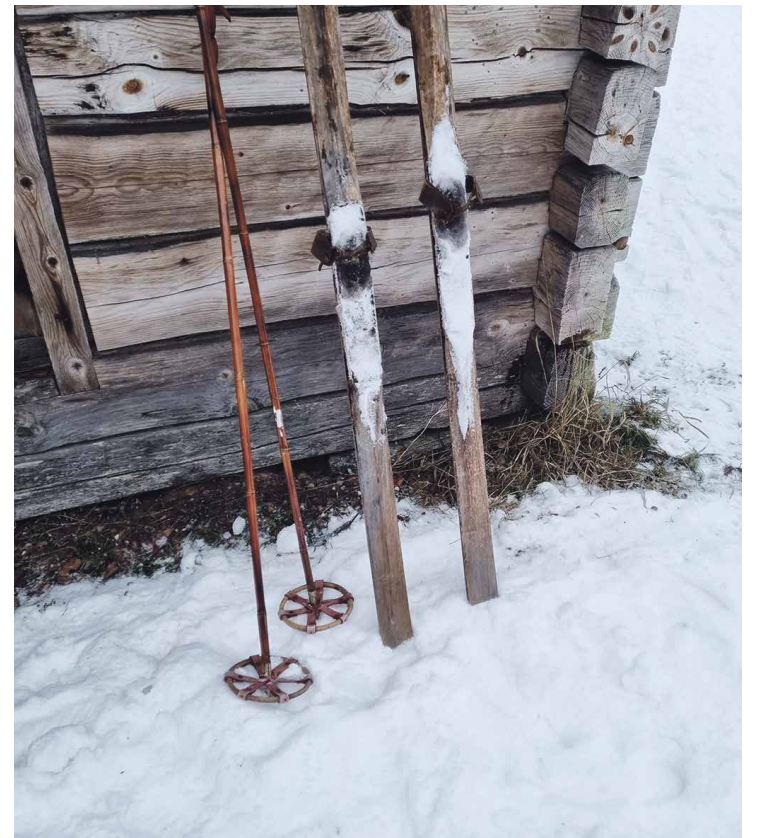
jatkuu sivulta 1

Karjalan urheilukirjassa kerrotaan myös, että ”1930-luvun lopulla kuului Koiviston parhaimpiin hiihtäjiin pienikokoinen, mutta sinnikäs Mikko Hietanen, joka hiihtämisen ohella harrasteli kesäisin keskimatkojen juoksua.”

Miehet, naiset ja lapset harrastivat liikuntaa myös muissa järjestöissä. Hiihto ja yleisurheilu olivat suosituimmat lajit. Liikunta kuului niin itsestään selvänä asiana lasten elämään, että jopa Koiviston elokuvateatteri Kinohalli järjesti lapsille hiihtokilpailuja 1930-luvun lopulla. Näissä sarjojen voittajat palkittiin hopealusikoilla ja kaikki osallistujat saivat elokuvaalipun. Näin kerrotaan Leena Rossin toimittamassa Koiviston Arkielämää kirjassa.

Penttilän kyläkirjassa puolestaan kerrotaan Penttilän VPK:n järjestäneen hiihtokilpailuja. Kevättalvella helmikuussa 1938 pidetyssä kilpailuissa oli 15 osallistujaa vaikka keli oli äärimmäisen huono. Miesten sarjan 10 km järjestys oli ollut: Arne Mäkeläinen, Alpo Mäkeläinen, Johannes Mäkeläinen, Sulo Mäkeläinen, Aleks Ruoskanen. Naisten kolmen kilometrin hiihdon voitti Elsa Mäkeläinen, toiseksi tuli Alma Pakkunen ja kolmanneksi Laila Ruoskanen. Poikien alle 15-vuotiaiden järjes-

tys oli Ilmari Kaukiainen, Kalevi Mäkeläinen, Pentti Kaukiainen, Vilho Luukka.

Kirjailija Erkki Vettenniemi on paneutunut hiihtoon osana suomalaista kulttuuria ja identiteettiä. Hänen mukaansa hiihdon nousu kansallislajiksi osuu samoihin vuosikymmeniin kuin Akseli Gallen-Kallela nousi taiteilijana hupulle. Taiteilija

itsekin oli innokas hiihtäjä ja taitava suksien veistäjä. Ja jo Kalevalan väen veistämät sivakat ovat olleet kuin käärmeet jalkojen alla. Ei siis ihme, että kansallispukuhihdossa nuo satavuotiaat puusukset sekä luistivat että pitivät ja hiihto sujui mallikkaasti.

Karjalankannakselaista ruokakulttuuria

Ravintolakokki Jyrki ”Jykä” Saarnio on paneutunut Karjalan alueen ruokaperinteeseen.

Teksti Riikka Salokannel

Jyrki Saarnio kerää kannaksen-karjalaisia ruoka- ja leivontareseptejä ja järjestää karjalaisia pitoja. Laukaalla asuvan Saarnion äiti Ritva on syntynyt Koiviston Kiiskilän kylällä, sieltä evakkomatka vei Pornaisiin. Äijä oli Nestor Matti Hämäläinen ja mummo Kaino Loviisa Hämäläinen os. Eskola.

Jyrki Saarnio on toiminut pääosin rakennusalalla. Hän on vetänyt kymmeniä ravintola- ja yli sata hotelliremonttia. Työmailla hän katseli sivusta kokkien työskentelyä. Homma näytti niin siistiltä, että Jyrki päätti opiskella itsekin kokiksi.

Lapsuuden kodissa piirakkapäivä oli lähes joka lauantai

Karjalainen ruokakulttuuri tuli tutuksi mummon ja äidin kautta. Jyrki kävi aikanaan äitinsä kanssa Karjalatalolla Helsingissä Aira Viitasalon järjestämän Karjalaisen ruokakurssin. Sieltä hän sai lisää potkua perehtyä karjalaiseen ruokakulttuuriin.

”Lapsena seurasin useasti Mummoni leipomista. Mummon piirakat ja piparit olivat käsittämättömän hyviä! Katselin ihmeissäni, kun mummon tuvan pirttipöydän kansi käännettiin nurinpäin, ja sitten alettiin leipomaan. Mummoni oli mestarileipoja” kertoo Saarnio ja jatkaa: ” Äiti leipoi useasti rusupiirakkaa, mikä oli enoni suurta herkkua. Muistan kun eno otti lentokoneeseen rusupiirakkaa evääksi. Syödessä perunat lentelivät pitkin lentokoneen lattiaa. Enoni kehui, ettei moni olekaan syönyt rusupiirakkaa 10 000 metrin korkeudessa”.

Saarnio on järjestänyt karjalaisia pitoja eripuolilla Suomea. Aluksi Laukaassa järjestettiin muutamia maakuntaruokailuitoja. He aloittivat Kannaksen Karjalasta ja menivät itärajaa ylöspäin Lappiin asti, ja sieltä länsirajaa alaspäin. Kannaksen karjalainen pitopöytä sai suuren suosion. Pitopöytää pyydettiin

”Äitini oli tarkkana, ettei piirakkaa saanut sanoa kukoksi. Äitini sanoin: ”savolaiset leipoo kukkoja karjalaiset piirakoita”.

järjestämään useammin sen runsauden ja uusien makujen takia.

Alkuruooksi oli hapanlohkoa ja suppilovahverokeittoa. Pääruokana rusupiirakkaa lanttu- sekä perunatäytteellä, karjalanpaistia ja kalaa eri muodoissa. Piirakoita oli monenlaista ja Karjalan kaalia. Jälkiruokana oli kaurakiisseliä ja muita karjalaisia herkkuja.

”Ehkä mieleenpainuvin hetki on ollut, kun Viipurissa syntynyt 81-vuotias mies tuli liikuttuneena kertomaan, ettei ole saanut ”oikeaa” karjalasta ruokaa lapsuuden jälkeen”.

Karjalainen ruoka valmistetaan pääosin uunissa, lännessä avotulella. Evakot toivat leivinuunin muualle Suomeen. Hämeessä oli avotakat, ruoka valmistettiin hiilloksen päällä tai kattila roikkui koukussa. Karjalassa leivottiin paljon, toisin kuin läntisessä Suomessa. Lännessä syötiin kuivattua kovaa leipää, kun taas Karjalassa leivottiin viikoittain ja syötiin pehmeää leipää. Karjala tunnetaan piirakoista. ”Äitini oli tarkkana, ettei piirakkaa saanut sanoa kukoksi. Äitini sanoin: ”savolaiset leipoo kukkoja karjalaiset piirakoita”.

Haussa harvinaisempia reseptejä

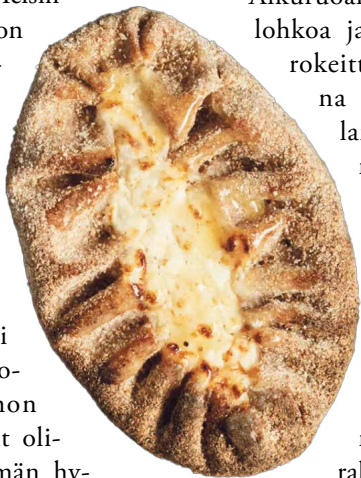
Saarnio haluaa paneutua kannakselaisten ruokakulttuuriin vielä perusteellisemmin. Hän kerää harvinaisempia kannaksen karjalaisia ruoka- ja leivontareseptejä ja aina on parempi, jos ruokaan liittyy jokin tarina tai muistelo.

Tavoitteena Saarniolla on julkaista resepteistä ja tarinoista julkaisu jälkipolville luettavaksi tai videoksi. Suunnitteilla on myös Youtubeen kanava, jossa kerrotaan karjalaisia tarinoita ja kokataan karjalaisia ruokia.

Saarnio on valmis järjestämään ja kokkaamaan karjalaisen pitopöydän vähintään 30 hengen ryhmille eri paikkakunnilla. Tämä sopisi varmasti useampaankin koivistolaisten tilaisuuteen.

Seuraava Kannaksen karjalainen pitopöytä järjestetään Lempäälän Manttaalitalolla 5.2.2023 Alkaen kello 13.

Pöytävaraukset karjalainenruokaperinne@gmail.com tai txt 040 168 97 20. Tuohon sähköpostiin voi myös lähettää koivistolaisia ruokareseptejä ja tarinoita.

Mäntsälän seurakunnalle lahjoitettiin Koivisto-kuunarin pienoismalli

Koivistolta muutti sotien jälkeen noin 800 evakkoa Mäntsälään. Evakoiden joukossa saapuivat myös vuonna 1946 Koiviston Humaljoen kylästä kotoisin olevat Elna ja Mauno Ratia.

Anne Markkanen

Ratioiden vanhin poika Martti Ratia oli merikapteeni, jolle vanhemmat teettivät lahjaksi Koivisto-kuunarin pienoismallin. Pienoismalli siirtyi ensin perheen toiseksi vanhimmalle pojalle Erkki Ratialle kapteenin menehdyttyä vuonna 2016. Syyskuussa 2022 Elna ja Mauno Ratian lapset lahjoittivat pienoismallin Mäntsälän seurakunnalle ajatuksella, että pienoismalli on siten kaikkien mäntsäläläisten ja erityisesti koivistolaista alkuperää olevien nähtävillä.

Pienoismalli on sijoitettu Mäntsälän seurakuntakeskuksen salin edessä olevan käytävän päähän, Kirvun kirkon maaauksen alle. Pienoismallia voi käydä katsomassa seurakuntakeskuksessa järjestettävien tilaisuuksien aikaan.

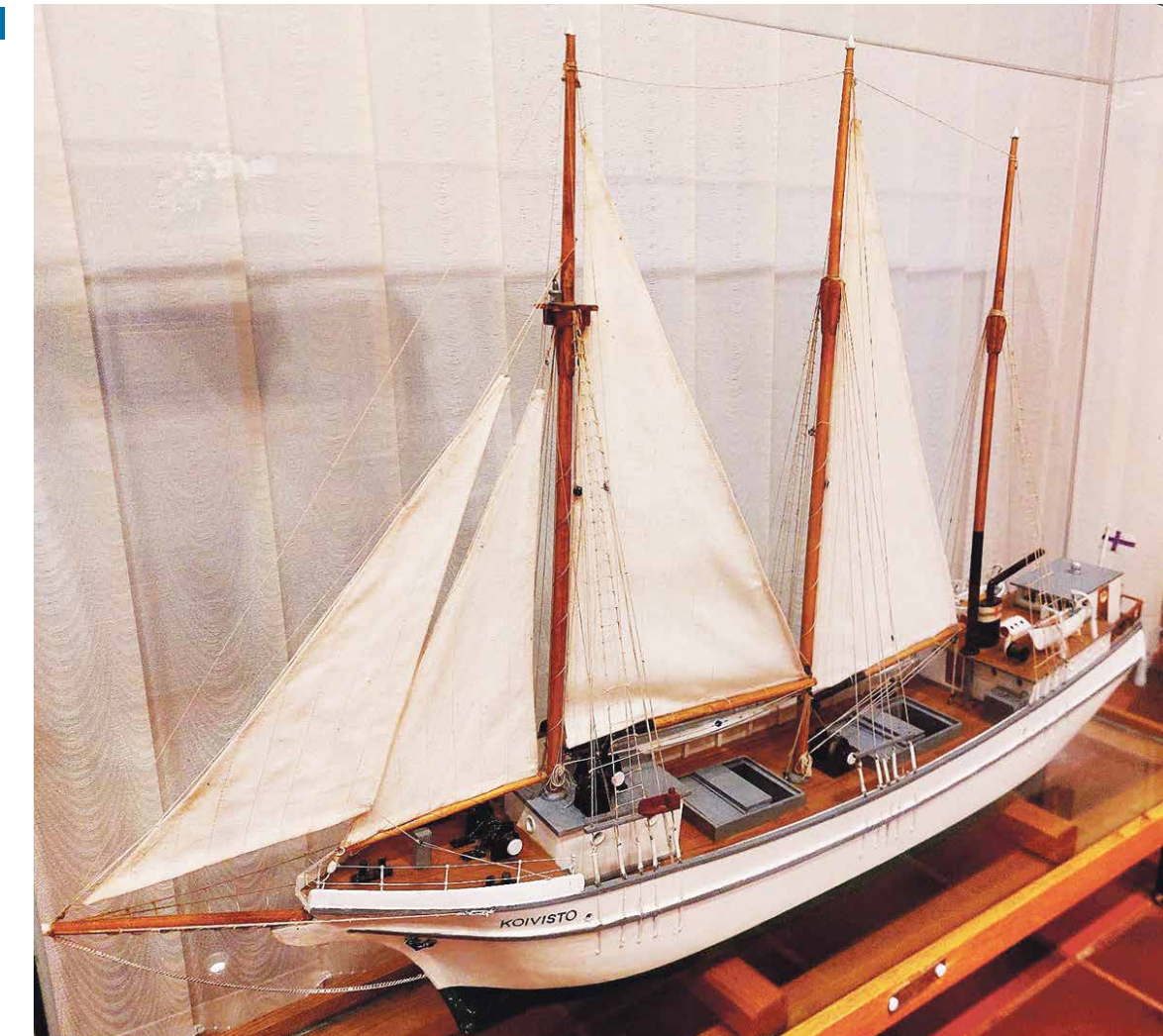
Koivisto-kuunari edusti koivistolaista laivanrakennustaitoa

Ennen sotia Koivisto eli merenkulusta ja kalastuksesta. Asukkaiden yleisimmät ammatit olivat kalastaja, laivuri ja laivanrakentaja. Koivisto-kuunarin suunnitteli Kaarlo Pulli, joka myös aloitti sen rakentamisen vuonna 1939. Rakennuspaikkana toimi talvisotaan asti Koiviston Ingeritilän kylä. Talonpoikaistylinen kuunari edusti koivistolaista laivanrakennustaitoa, ja alus jäi viimeiseksi Suomessa rakennetuksi puukuunariksi, joka pelas-

Kuunari oli mallina, kun Suomi rakensi liki sata puista sotakorvauskuunaria Hollmingin telakalla Raumalla ja Laivateollisuuden telakalla Turussa.

tettiin Koivistolta. Lisäksi se oli mallina, kun Suomi rakensi liki sata puista sotakorvauskuunaria Hollmingin telakalla Raumalla ja Laivateollisuuden telakalla Turussa.

Kolmimastoisien Koiviston pituus oli 44,3 metriä, leveys 8,8 metriä ja syväys 3,7 metriä. Kantavuus oli 570 tonnia. Talvisota

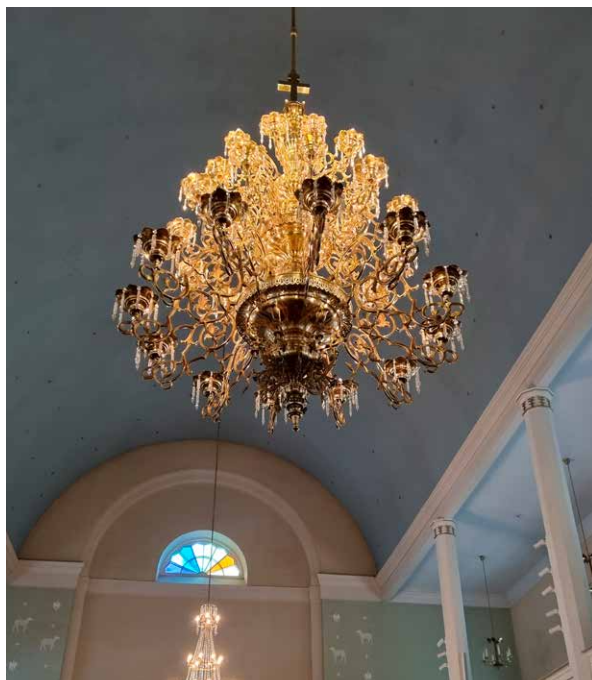
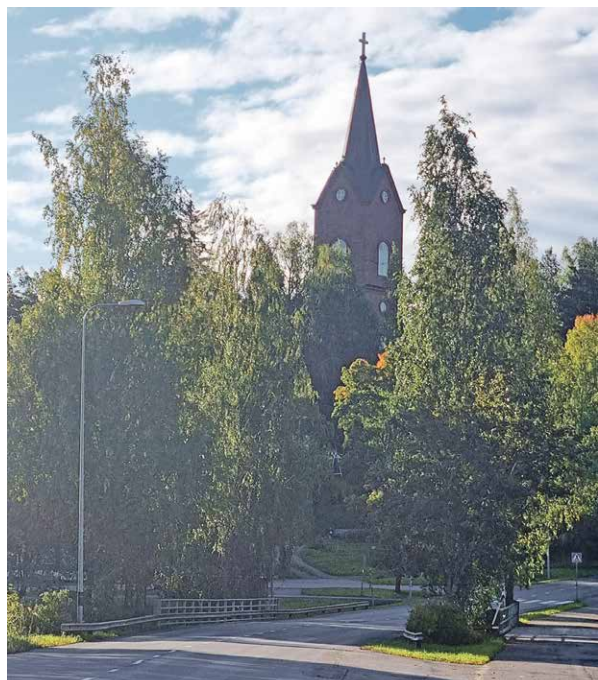
Lopullisen valmistumisen jälkeen kuunari Koiviston kotisatamana toimi Rauma.

ja jatkosota sotkivat rakennusai-kataulua. Kuunari oli runkovalmis vasta 17.2.1944, jolloin se laskettiin veteen ja hinattiin länteen. Koivisto-kuunari valmistui lopullisesti vuonna 1946, jolloin se aloitti Itämeren ja Pohjanmeren liikenteessä. Kotisatamana toimi Rauma.

”Mäntsälässä on paljon hei-

tä, joilla on koivistolaiset juuret. Kirkon kattokruunun ohella kuunari on symbolisesti merkittävä heille ja heidän jälkeläisilleen. Meille muillekin välittyynä näiden konkreettisten esineiden kautta arvokasta perimätietoa. Kulttuurihistorian ohella esineet kantavat mukanaan tunnearvoa. Uskon, että sekä koivistolaisille

että monille muille mäntsäläläisille menetetyt Karjalan historia on sydämenasia. Olemme hyvin kiitollisia tästä lahjoituksesta”, Mäntsälän seurakunnan kirkkoherra Tarja Meijer kiittelee.

Kuvia Mäntsälän kirkosta.

Onnitteluit` ja muistamissii`

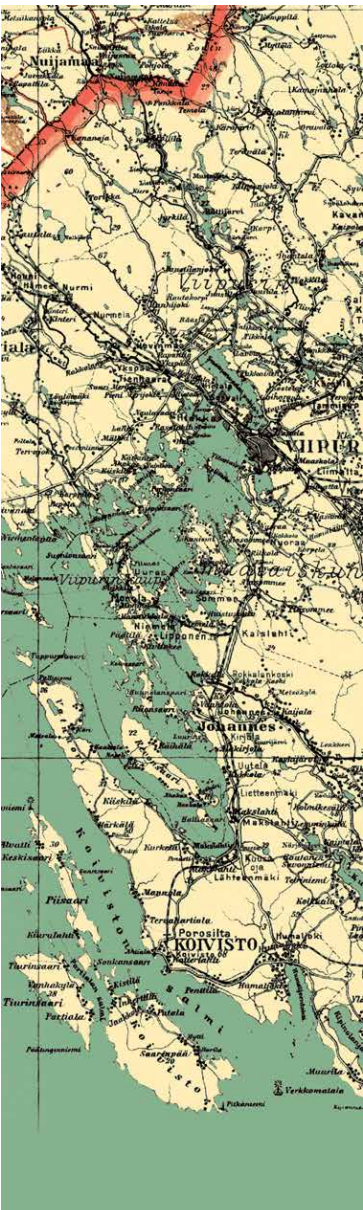

Sydämelliset 90-vuotis-syntymäpäiväonnittelut Anjalle, äidille, mummille!

Toivovat Seppo sekä Esa, Outi ja Päivi perheineen.

ANJA TÖYTÄRI
(s. 19.1.1933 Koiviston Härkälässä) täyttää 90 vuotta Haminassa.

Muista ystävääsi ilmoituksella.

EEVA LANGEVELDIN pro gradu -tutkielma on hyväksytty saksalaisessa Munsterin yliopistossa. Tutkielman nimi on "Roots behind the border. Narratives of Karelian Ancestry in Finland". (Juuret rajan takana. Kertomuksia karjalaisesta syntyperästä Suomessa.)

Eeva on syntynyt Hollannissa Maastrichtissa 18.6.1998 ja siellä on edelleen hänen kotinsa. Hän on viettänyt joka vuosi osan kesästään Suomessa. Eeva on sekä Hollannin että Suomen kansalainen ja hän on oppinut hyvin myös suomen kieltä.

Hänen äitinsä, Ulla Miettinen, on syntynyt Suomessa, Helsingissä vuonna 1958. Hänen isänsä, Job Langeveld, on syntynyt vuonna 1964 Maastrichtissa.

Suomessa asuva isoäiti, Hilka Miettinen, os. Hilska on syntynyt vuonna 1931 Karjalassa, Koiviston Saarenpäässä. Hänen kotinsa on nyt Vantaalla.

Suomessa asuvat sukulaiset haluavat lähettää lämpimät onnittelut Eevalle uuden saavutuksen johdosta.

Pojanpoikani SAKARI SALOKANTELEEN Suomen historian pro gradu tutkielma on hyväksytty Turun yliopiston Humanistisen tiedekunnan Historian, kulttuurin ja taiteiden tutkimuksen laitokselle. Tutkielman nimi on "Purjeiden katveessa kasvaneet. Kokemuksia merenkulusta 1930-luvun Koivistolla".

Sakarin isoisovanhemmat ovat laivuri Julius ja Rauha Kaukiainen os. Mäkeläinen Koiviston Penttilän kylästä.

Sakaria onnittelee Maili-mummo ja koko suku

Reetta ja Oscar Storbackan poikavauva on saanut nimen FELIX ALVAR STORBACKA 27.11.2022

Felixin äidin mummo, Leena Reinikainen on Koiviston Kurkelasta (Tölkön Toivon ja Ainon (os. Hoikkala) tytär). Reetan toinen mummo oli Kurkijoelta Larikoita. Felixin perhe asuu Espoossa.

Tääl` tapahtuu

Turun ja ympäristön Koivistolaiset

23 h risteily Viking Gracella 7.-8.3.2023
Kokoonnutuminen Viking Linen terminaalissa tiistaina 7.3.2023 klo 20.00 Turku
Paluu keskiviikkona 8.3.2023 klo 19.50 Turku

2 hengen Seaside-hytti 61€/hlö
1 hengen Seaside-hytti 70€/hlö
Buffet-päivällinen ruokajuominen ke klo 14.30
Kahvi ja pulla kahviossa
Omaa ohjelmaa kokoustilassa ke klo 10-12 (sis. kahvi ja hedelmä).
Arpajaisvoitot ovat tervetulleita

Viimeinen ilmoittautumis- ja maksupäivä 5.2.2023 nimi + syntymäaika (pp.kk.vv).
Ilmoittautumisen yhteydessä voit myös kertoa halustasi toteuttaa yhteistä ohjelmaa (esim. laulaa, lausua runoja, pitää puheen yms.).

Ilmoittautumiset: Saara Miiluniemi, saara.miiluniemi@gmail.com tai 045 322 1997
Maksut tilille: Sirkku Miiluniemi FI64 3636 3003 2037 59 (viesti: oma nimi)

Tervetuloa mukaan!

Piirakkajuhla

Paikka: Pornaisten yhtenäiskoulu, Kirkkotie 176, 07170 Pornainen
Aika: sunnuntaina 5.3. 2023 klo 13-16.
Ohjelma:
Esitelmä, aihe avoin vielä
Piirakka-ateria, tarjolla monenlaisia piirakoita
Arpajaiset, monenlaisia voittoja
Piirakoita voi tulla leipomaan, avustamaan tai opettelemaan leipomista koululle maksutta kuka tahansa halukas klo 9.00 alkaen.

Ilmoittautumiset Sanna Sorvalalle sanna.sorvala@gmail.com, p.050 5904 528
26.2.2023 mennessä, kuten myös toiveet erikoisruokavaliosta. Pääsylippu 15€, alle 12v 8€.

Lämpimästi tervetuloa!

Vatnuorin kyläyhdistys

KOIVISTON AUTO

www.koivistonauto.fi